

Alkotmánybíróság részére

Budapest

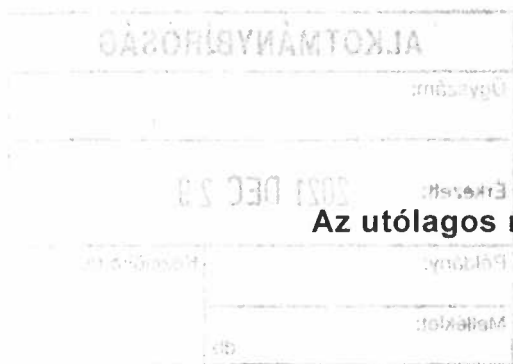
ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: II/ 0 5 0 4 8 - 0 / 2021	
Érkezett: 2021 DEC 29.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 0 db	

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott országgyűlési képviselők (kapcsolattartó: dr. Tóth Bertalan, 1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 1-3.) az **Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e)** pontja és az **Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 24. § (1) bekezdése** alapján kezdeményezzük, hogy a Tisztelt Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény (továbbiakban: Nytv.) T/7277. számú törvényjavaslattal módosított, az adatváltozás-kezelési szolgáltatás bevezetésével, továbbá az állampolgárok adminisztratív terheinek csökkentésével összefüggő egyes törvények módosításáról 2021. évi CXIX. sz. törvény 2. §-ával kihirdetett 2022. január 01-től hatályos 5. § (2) bekezdése, amely a polgár lakóhelye fogalmának meghatározását tartalmazza, ellentétes az **Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, továbbá sérti az I. cikk (3) bekezdését, XXIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit, 2. cikk (1) bekezdését** ezért **azt nyilvánítsa alaptörvény-ellenessé és hatálybalépésére visszamenőlegesen semmisítse meg.**

Az alkotmánybírósági eljárás során az Alkotmánybírósággal a kapcsolattartás feladatait dr. Tóth Bertalan országgyűlési képviselő (e-mail: kozjog@mszp.hu) látja el.

Kérjük továbbá a tisztelt Elnök Urat, hogy, tekintettel a indítvány által támadott rendelkezés választásokra és népszavazásokra gyakorolt jelentős hatására, az Alkotmánybíróság Ügyrendjéről szóló 1001/2013. (II. 27.) AB Tü. határozat 55. § (1) bekezdése alapján, a jelen beadvánnyal indult ügyet gyorsított eljárásban, vagy soron kívül, a lehető leghamarabb bírálja el.

Az utólagos normakontroll-eljárás alapja

Indítványozók kezdeményezik annak megállapítását, hogy az Nytv. 5 § (2) bekezdése, 2022. január 1-jétől hatályos formájában, sérti az Alaptörvény alábbi szakaszait:

B. cikk (1) bekezdését

„Magyarország független, demokratikus jogállam”

I. cikk (3) bekezdését

„Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

XXIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit

„(1) Minden nagykorú magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy az országgyűlési képviselők, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint az európai parlamenti képviselők választásán választó és választható legyen”.

(...)

„(7) Mindenkinek joga van országos népszavazáson részt venni, aki az országgyűlési képviselők választásán választó”.

2. cikk (1) bekezdését

„Az országgyűlési képviselőket a választópolgárok általános és egyenlő választójog alapján, közvetlen és titkos szavazással, a választók akaratának szabad kifejezését biztosító választáson, sarkalatos törvényben meghatározott módon választják.”

Az indítványozók kérelmei

Indítványozók kezdeményezik, hogy az Alkotmánybíróság a jogszabályok támadott rendelkezéseit nyilvánítsa alaptörvény-ellenessé, és a kihirdetés napjára visszamenőlegesen

s e m m i s í t s e

meg.

Támadott jogszabályhely 2021. december 31-ig hatályos állapota:

„A polgár lakóhelye: annak a lakásnak a címe, amelyben a polgár él. A lakcímbejelentés szempontjából lakásnak tekintendő az az egy vagy több lakóhelyiségből álló épület vagy épületrész, amelyet a polgár életvitelszerűen otthonául használ, továbbá - a külföldön élő magyar és nem magyar állampolgárok kivételével - az a helyiség, ahol valaki szükségből lakik, vagy - amennyiben más lakása nincs - megszáll.”

Támadott jogszabályhely 2022. január 1-től hatályos, a jelen beadvány által alaptörvény-ellenesnek tartott állapota:

„A polgár lakóhelye: annak a lakásnak vagy szállásnak (a továbbiakban együtt: lakás) a címe, amely a polgár állammal, továbbá a természetes és jogi személyekkel, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekkel való hivatalos

kapcsolattartása, valamint lakóhelyhez kötött jogai és kötelezettségei megalapozásául szolgál.”

Indokolás

Az Alkotmánybíróság a lakóhely, illetve az azzal kapcsolatos nyilvántartások és közvetett és közvetlen demokratikus intézmények, így a választások, valamint népszavazások (a továbbiakban együtt: választások) közötti összefüggést számos alkalommal vizsgálta.

338/B/2002. AB határozatában – amelyet megerősített a 6/2007. (II. 27.) AB határozatában és a 47/2006. (X. 5.) AB határozat – az Alkotmánybíróság a választási alapelveket a jogállamiság választási eljárásban érvényesítő rendelkezésekként határozta meg a testület az alábbiak szerint:

„Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a választójog akkor érvényesül az általánosság elvének megfelelően, ha a jogalkotó lehetőséget ad arra, hogy előzetes igazolás alapján a szavazás napján nem a lakóhelyükön tartózkodó magyar állampolgárok is részt vehessenek a választásokon. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság megítélése szerint is indokolt az igazolással történő szavazás esetében **a jogállamiság követelményének megfelelő, a visszaélések lehetőségét kizáró, garanciális jellegű szabályok megalkotása és érvényesítése a választások tisztaságának védelme érdekében.** A választás tisztaságának megóvása, a választási csalás megakadályozása, a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás alapelveire (Ve. 3. §) figyelemmel a Ve. 89. §-a konkretizálja a **jogállamiság követelményének megfelelő eljárási garanciákat.** Így többek között a visszaélések megelőzését szolgálja az, hogy az igazolás kiadásával egyidejűleg a választópolgárt törölni kell a lakcím

szerinti névjegyzékből, valamint az is, hogy a tartózkodási helyen szavazó választópolgárokról külön nyilvántartás készül. Lényeges alkotmányos és törvényi garancia, hogy igazolás alapján gyakorolt választójoggal csak akkor lehet élni, ha legkésőbb az első fordulót megelőző második napon kérte a választópolgár a tartózkodási hely szerinti névjegyzékbe való felvételét.”

Fenti határozatában az Alkotmánybíróság rámutatott arra is, hogy a megfelelő, naprakész, valódi adatokat tartalmazó nyilvántartás a választás tisztaságát biztosító rendelkezésnek minősül [ezzel összhangban lásd a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (továbbiakban: Ve.) 2. § (1) bekezdés a) pontját], amely a jogállamiság elvének [B) cikk (1) bekezdés] érvényesülését szolgálja a választási eljárásban. A fenti indokolásból az is következik, hogy a hiányos, nem naprakész, választójogot befolyásoló, adatbázisok hibája a választások tisztátlanságához (ennek szükségszerű alapjogi érintettségéről, alapjog-gyakorlási következményeiről lásd alább) és a jogállamiság sérelméhez vezet. Álláspontunk szerint a fenti döntések precedenshatása nem vitatható, mivel [a jogosultak körének kiszélesítésétől eltekintve] „az Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdése ugyanakkor az Alkotmány 70. § (1) bekezdésével – a jelen ügyben felmerülő alkotmányjogi kérdés szempontjából – tartalmilag azonosan garantálja a választójogot” {3086/2016. (IV. 26.) AB határozat, Indokolás [43]}.

Ahogyan korábban rámutattunk, a politikai részvételi jogok érvényesülését az Alkotmánybíróság a népszavazás vonatkozásában is vizsgálta. A népszavazással kapcsolatos döntések azért lehet a konkrét ügy vonatkozásában releváns gyakorlatként idézni, mivel azok a politikai közösség által gyakorolható politikai részvételi jogokat vizsgálja a jogosultság és a jogosultság igazolása szempontjából. Ebből a szempontból tehát lényegtelen, hogy míg egyik a közvetlen, másik a közvetett demokrácia intézménye, hiszen a vizsgálandó alkotmányjogi kérdés ugyanaz marad, nevezetesen, hogy ki képezi a politikai részvételi jog gyakorlására jogosult politikai közösség részét és hogy ezt miként tudja igazolni.

Erre figyelemmel, első körben, a 18/1993. (III. 19.) AB határozatot fontos vizsgálni, amelyben az AB akként fogalmaz, hogy

*„A vázolt szabályozási hiányok pótlására és gyakorlati problémák rendezésére vonatkozó vizsgálódások keretében mindenekelőtt elemzésre és eldöntésre vár az a kérdés, hogy az önkormányzás alapjogának és az arra épülő hazai önkormányzati rendszernek alkotmányos keretében megtalálható-e az elvi alapja annak, hogy a településen választójoggal nem rendelkező és ezért ott választópolgárnak nem minősülő üdülőtulajdonosok bizonyos tárgykörökben a település népszavazásában részvételi jogot élvezzenek. Alkotmányossági, illetve jogbiztonsági szempontból nem az üdülőtérületet érintő ügyek teljes körű, törvényi felsorolásának hiánya kifogásolható, hanem az a körülmény, hogy **az Ötv. (vagy más törvényi rendelkezés) sem állapítja meg az ilyen ügyek fogalmi körét és ehhez igazodó főbb alakzatait, valamint az üdülőtulajdonosoknak biztosított jogosultság gyakorlásának garanciáit.** E mulasztások pótlásának vagy megszüntetésének mérlegelése alkalmat nyújt a törvényalkotónak ahhoz is, hogy az Ötv. 5. §-a, valamint 45. § (2) bekezdése közötti jelentős ellentmondást feloldja.”*

Ugyanezen határozatában állapította meg az AB azt is, hogy

*„A törvényi szabályozás arra vonatkozóan sem tartalmaz rendelkezést, hogyan, milyen módon igazolható az üdülőtulajdonnal való rendelkezés. A helyi népszavazás lebonyolítására vonatkozó törvényi szabályozás hiányosságát jelzi az a körülmény is, hogy az Ötv. a népszavazásban részvételre jogosultak köre értesítéséről sem tartalmaz rendelkezést. **Nincs tehát törvényi biztosíték arra, hogy a helyi népszavazásban részvételre jogosult személyekről készített névjegyzéket az érintettek megismerjék, vagy azzal szemben jogorvoslattal éljenek.**”*

Idézi továbbá az Alkotmánybíróság a 11/1992. (III.5.) AB határozatot is, amelyben a testület először mondta ki azt a mára normává nemesült követelményt, hogy a jogállamiság tartalmi alkotóelemének minősülő jogbiztonság *„az államtól és elsősorban a jogalkotótól azt várja el, hogy a jog egésze, egyes részterületei és*

egyes szabályai is világosak, egyértelműek, hatásukat tekintve kiszámíthatók... legyenek."

Tette ezt mindezt azért, mert nem álltak megfelelő garanciális szabályok rendelkezésre a népszavazásra jogosultak meghatározására, valamint a népszavazás lebonyolítására. (Az Nytv. támadott rendelkezése és a választási jogszabályok, valamint az Alaptörvény lakóhely-felfogása közötti feloldhatatlan különbség a későbbiekben kap több figyelmet).

Az Alkotmánybíróság a nyilvántartások nem megfelelő tartalma és az azok alapján lefolytatott szavazási eljárások jogszerűtlenségére vonatkozó határozatot is hozott. A 26/1996. (VII. 3.) AB határozatában a testület megállapította a jogszabályellenesen megtartott népszavazás tényét Zamárdi nagyközségben az alábbiakban szerint:

*„Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a fentiekben ismertetett tények hiteltérdemlően bizonyítják azt, hogy a népszavazást megelőzően nagyszámban történtek olyan lakcím bejelentések a népszavazással érintett területre, amelyet a bejelentők nem a lakóhely létesítésének szándékával tettek. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Zamárdi nagyközségben 1995. október 15-én tartott népszavazás lebonyolítása során - mivel a választójogosultak nyilvántartásába a **Nyjt. szabályainak megsértésével olyan személyek kerültek felvételre, akiknek lakóhelye ténylegesen nem a népszavazással érintett területen volt - olyan személyek is lehetőséget kaptak a népszavazásban való részvételre, akik az Ötv. 45. §-ának (1) bekezdése alapján arra nem voltak jogosultak.** Ennek eredményeként jogsértő - az Ötv. 45. §-ának (2) bekezdésébe ütköző - módon történt a népszavazás eredményének megállapítása is, **mert nem a terület választópolgárainak számát figyelembe véve állapították meg a népszavazás érvényességét. Így a népszavazás lebonyolítása során jogszabálysértés történt.**”*

Ezen a pontos fontos utalni a lakcím, lakóhely és a választójog tartalma közötti összefüggésekre.

A 3086/2016. (IV. 26.) AB határozat – már az Alaptörvény hatálya alatt – részletesen foglalkozott a választójog kérdésével. Ebben akként érvelt, hogy

„Az állandó lakóhellyel rendelkező választópolgár esetében a kapcsolat közvetlenebb és erősebb, ami az életvitelszerű huzamosabb tartózkodásból következik (ezt fejezi ki az állandó lakóhely létesítése és fenntartása). Az állandó lakóhely a közügyekben való részvétel tekintetében is egy intenzívebb kapcsolatot jelent az állammal, annak választójogi rendszerével, illetve az erre vonatkozó szabályozással. A levélszavazás biztosítása a szavazás napján külföldön tartózkodó, de állandó lakcímmel nem rendelkező választópolgárok számára látszólag egy kedvezményt jelentő (az alapjog gyakorlását előmozdító) eljárási (technikai) szabály, de ezt nem lehet a szabályozási környezetből kiragadva kizárólag önmagában vizsgálni; ehhez az alapjog lényegi tartalmának a korlátozása (teljességének a hiánya) társul, amivel a homogén csoportba tartozó állandó lakóhellyel rendelkező választópolgárnak – így a panaszosnak – nem kell számolni. A kifejtettre tekintettel az Alkotmánybíróság a hivatalból történő mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapítására nem látott kellő súlyú alkotmányos indokot.”

Ezen határozatában ráadásul az Alkotmánybíróság az Nytv. rendelkezéseit, mint a választást biztosító garanciális szabályként azonosította:

„Az Alkotmánybíróság a fentiekben már kimondta, az állam intézményvédelmi kötelezettsége körébe tartozik, hogy minden választójogosultsággal rendelkező személy számára biztosítsa a választójogban kifejeződő döntési szabadság érvényre juttatását. A polgárok személyi és lakcím adatait tartalmazó nyilvántartás célja pedig – az Alkotmánybíróság által vizsgált rendelkezések vonatkozásában – alapvetően nem más, mint a választójog gyakorlásának lehetővé tétele, illetve elősegítése. Ennek megfelelően tehát a polgárok személyi és lakcím adatait tartalmazó nyilvántartás megbízható működése szolgálja az Alaptörvény XXIII. cikkében foglalt jog gyakorlását, és nem fordítva. Nem válhat ezért a választójog gyakorlását érintő korlátozás legitim indokának a nyilvántartás javítására irányuló törekvés, mert a választójog

gyakorlásának az előbbiekből következően éppenséggel előfeltétele magának a nyilvántartásnak a megbízható működése. [Ezt hivatott biztosítani többek között az Nytv. 26. § (1) bekezdése, amely szerint a "Magyarország területén élő, e törvény hatálya alá tartozó polgár köteles beköltözés vagy kiköltözés után három munkanapon belül lakóhelyének, illetve tartózkodási helyének címét a települési önkormányzat jegyzőjének nyilvántartásba vétel céljából bejelenteni". Az Nytv. 26. § (2) bekezdése értelmében pedig: "Az (1) bekezdésben meghatározott polgárnak azt a tényt, hogy Magyarország területét a külföldi letelepedés szándékával elhagyja, illetve, hogy három hónapon túl külföldön tartózkodik, a lakóhelye szerint illetékes települési önkormányzat jegyzőjénél vagy a konzuli tisztviselőnél kell bejelentenie."]

Az Nytv. indítvány benyújtásakor hatályos rendelkezései tehát az Alaptörvényből kiindult alkotmányossági vizsgálat eredményeként vált mércévé: magába sűrítve az alkotmányossági kritériumokat. Módszertanilag így járt el az Alkotmánybíróság 1999-ben is [lásd a 12/1999. (V. 21.) AB határozatot, ABH 1999, 110.] amikor a gyűlöletbeszéd-tényállás felülvizsgálatakor megerősítette az 1992-es döntésében foglaltakat (erről az alkotmányértelmezési módszertani megoldásról bővebben lásd Tóth Gábor Attila: Túl a szövegen. Osiris, Budapest, 2009, 100. o.).

A lakóhelyet, mint az intenzívebb kapcsolat alapját az Alkotmánybíróság a 3032/2020. (II. 24.) AB határozatában is megerősítette:

„A különbségtétel ugyanakkor ugyanazon objektív szemponton (lakóhely) nyugszik. Ez az objektív szempont az effektivitás követelményét fejezi ki: azt, hogy a homogén csoport tagjai között különbség tehető az adott állammal fennálló kapcsolat intenzitása tekintetében. Az állandó lakóhely egy intenzívebb kapcsolatot jelent az állammal.”

A lakóhely és az állam közvetlen kapcsolata (a nemzetközi jogból is ismert effektivitás követelményére) az Alkotmánybíróság állandó gyakorlatát képezi arra már korai (első választójogot érintő) és az alapjog-gyakorlásra vonatkozó szükségesség-arányossági teszt mércéit alakító határozataiban is rámutatott.

„A törvény hivatalos indokolása szerint a szavazásban akadályoztatás mint új intézmény bevezetése abból adódik, hogy a Javaslat minden magyar állampolgárt megillető politikai alapjogként biztosítja a választójogot és pusztán annak gyakorlásában tekinti akadályozottnak azokat, akik rövidebb vagy hosszabb ideig külföldön tartózkodnak. Az Alkotmánybíróság megállapítása szerint ez a törvényi indokolás megfelel a választási törvény 2. §-a (4) bekezdéséből annak a rendelkezésnek, amely szerint a szavazásban akadályozott az, akinek nincs állandó vagy ideiglenes lakóhelye Magyarországon, de sérti azoknak az állampolgároknak a jogait, akiknek belföldi lakóhelye van, csupán a szavazás napján tartózkodnak külföldön. Az átmeneti külföldön tartózkodás ugyanis a modern hírközlési és közlekedési viszonyok mellett nem képezheti akadályát az állampolgári jogok gyakorlásának [3/1990. (III. 4.) AB határozat, amelyet megerősített a 6/1991. (II. 28.) AB határozat és a 298/B/1994. AB határozat is]. Az AB ezen megállapításai az Alaptörvény választójog-felfogása miatt, amely minden magyar állampolgárnak választójogot ad, különösen aktuális {lásd a már idézett 3086/2016. (IV. 26.) AB határozatot, Indokolás [43]}.

Ezen a ponton fontos utalni Dr. Kovács Péter alkotmánybíró 47/2006. (X. 5.) AB határozathoz fűzött párhuzamos indoklására amelyben az ODIHR 2001-ben publikált (majd 2013-ban megerősített) választási irányelveire, és a vonatkozó gyakorlataira hívta fel a figyelmet. Ebben kifejtette, hogy

„Az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezetnek a választási kérdésekre és az emberi jogok védelmére szakosított intézménye, az ODIHR (OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights) is számos dokumentumban dolgozta fel az európai választási szabályokat és ezek gyakorlati érvényesülését. E monitoring-gyakorlat szintetizáló összefoglalását az ODIHR ún. választási irányelveiben (Guidelines for Reviewing a Legal Framework for Elections, 2001) adta meg.”

„A Kódex (1.2.iv–v.) hangsúlyozza, hogy ha módot is kell nyitni a választólistáról jogos ok nélkül lemaradtak számára arra, hogy felkerüljenek a listára, de célszerű időbeli korlátokat felállítani a visszaélések kiküszöbölése végett, és aggályosnak

tartja a választás napján történő helyesbítést, s elfogadhatatlannak, ha ez magában a szavazóhelyiségben történik. Garanciális szempontból indokoltnak tartja, ha a helyesbítések eljárását az eredeti választókörzetre korlátozzák (Kódex–kommentár, 7. §, 16.o.). A választói listát illetően a Kódex kommentárja pedig a tényleges kötődés elvét hangsúlyozza, azaz az egyén elsődleges lakóhelye választói listájára kerüljön, ehelyett másodlagos lakóhelyén akkor vehető fel választói listára, ha ott rendszeres jelleggel tartózkodik, és ez például az ottani adóhatóság illetékessége alá tartozást jelentheti. (Kódex–kommentár, 6. §, 15.o.)”

A párhuzamos indokolást jegyző alkotmánybíró külön kiemeli, hogy:

„Az ODIHR–irányelvek közül ki kell emelni annak elvárását, hogy a választói nyilvántartás mint olyan megbízható és pontos, azok vezetése pedig tökéletesen átlátható legyen. (VII/A. p. 13–14)”

„Az egymással tartalmilag harmonizáló, fentebb hivatkozott dokumentumok jogforrási szempontból nem kötelezőek ugyan, azonban a gyakorlati tapasztalatok fényében szintetizálták az eddigi jó gyakorlatokat (good practices), elismerve természetesen, hogy nincs egységes, mindenütt alkalmazható megoldás.”

Ezzel összefüggésben érdemes kitérni az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatára is. **Az Emberi Jogok Európai Bírósága pedig maga is hivatkozott a Velence Bizottság Kódexére, mint amit iránymutatónak tekintett a választások egyes kérdéseinek, így a lakóhely megkövetelését és ellenőrzését előíró szabályok megítélésében. (Melnichenko c. Ukrajna ügyben hozott ítélet, 2004. október 19, 57. §) elismerve azonban, hogy a konkrét megoldást illetően az államoknak jelentős érlegelési hatáskörük (margin of appreciation) van. Az Emberi Jogok Európai Bírósága tehát már több ügyben is érintette a szavazati jognak olyan előfeltételeit, mint amelyek például bizonyos időtartamú helyben lakást írnak elő. Bár ezek az ügyek korlátozott jogszabályalkotási autonómiával felruházott területi önkormányzatok különleges státusához kötődtek, az ítéletek elvi**

éllel megfogalmazott tételei sokban egybevágnak a fentebb, az általános választásokkal összefüggésben hivatkozott fejtegetésekkel. A Py c. Franciaország ügyben hozott, 2005. január 11-i ítéletben is megerősítette, hogy „a lakóhely illetve a helyben lakás bizonyos időtartamának megkövetelése a választójog megadásához – elvben – nem önkényes korlátozása a választójognak.” (Py ügyben hozott ítélet, 48. §) Lehet, hogy vannak valakinek bizonyos helyi kapcsolatai „a jog azonban nem lehet tekintettel egyedi esetekre, hanem általános normát kell megjelenítenie.” (Py ügyben hozott ítélet, 51. §) „Nem ésszerűtlen tehát a választópolgártól bizonyos időtartamú helyben lakást megkövetelni a helyi választásokon való részvétele biztosítása előtt.” (Py ügyben hozott ítélet, 56. §) Mindezek összefüggenek azzal, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága szerint „az aktív és passzív választójogok bár fontosak, de nem abszolút jellegűek (...) A feltételek a kérdéses jogokat azonban lényegi tartalmukban nem lehetetlenítik el, és nem foszthatják meg hatékonyságuktól: jogszerű célt kell követniük és a választott eszközök nem lehetnek aránytalanok.” (Podkolzina c. Lettország ügyben hozott 2002. április 9-i ítélet, 33. §) „A megszabott feltételek nem akadályozhatják a törvényhozás megválasztásában az emberek szabad akarat-kifejezését, tükrözniük, és nem akadályozniuk kell az eltökéltséget a választási eljárás integritásának és hatékonyságának fenntartásában.” (Hirst c. Egyesült Királyság ügyben hozott (2.), 2005. október 6-i nagykamarei ítélet, 62. §)”, Ugyanez irányadó a választási csalások megelőzésére is szolgáló, naprakész és a valóságot tükröző választói névjegyzék [állami objektív (vagy pozitív) intézményvédelmi kötelezettségből adódó] fenntartására irányuló mechanizmusok fenntartására (lásd: Benkaddour v. France, 2003).

A fentiek az alábbiakban foglalhatóak össze:

Az Alaptörvény XXIII. cikk (1) és (7) bekezdései biztosítják a választó-, illetve a népszavazáson való részvételi jogot. Az országgyűlési képviselők választásáról

szóló 2011. évi CCIII. törvény (továbbiakban: Vjt.) 12. § (1) bekezdés a) pontja magyarországi lakóhellyel rendelkező személy részére biztosítja a választójog teljességét (egyéni jelöltre és listára is szavazhat), míg a 12. § (3) bekezdése, lakóhely hiányában csak a listás szavazás lehetőségét biztosítja az állampolgároknak.

A törvény indokolása ugyan nem tartalmaz tartalmi érvelést a különbségtételre, azonban az Alkotmánybíróság gyakorlata alapja ez is világos. A lakóhely, amely az AB gyakorlatában nem csak a lakcímnnyilvántartásba szereplést, hanem életvitelszerűen való tartózkodást is jelent, a lakóhely által érintett politikai közösség „tagság” megalapozását szolgálja, az a lakóhellyel való **szorosabb kapcsolat** miatt ad lehetőséget a magyar állampolgárok közötti különbségtételre és arra, hogy eltérő tartalommal illesse meg a választójog a magyar állampolgárok különböző csoportjait.

Ez jelenti a magyar parlamenti, vegyes választási rendszer alapját is, amely egyrészt az országos szintű, arányos reprezentációt biztosítja a pártlistás szavazatokon keresztül minden magyar állampolgár számára, másrészt a helyben lakó személyek által képzett helyi közösség számára biztosítja, területi alapon, a képviselőket az egyéni választókerületekben. A lakóhely pedig mint objektív feltétel jelenik meg (csak akkor lehet objektív elem) a választási rendszerben és a kapcsolódó AB gyakorlatban, amelynek ténylegessége nem csak a lakcímnnyilvántartásba való szereplést jelenti, hanem az életvitelszerű tartózkodást, a (helyi) politikai közösséggel való szorosabb kapcsolatot is magába foglalja.

A jelen beadvánnyal támadott rendelkezés jogszerűtlenségét éppen az adja, hogy a lakóhely azon törvényi fogalmát, amelyre a Vjt. is hivatkozik (1.§), kiüresíti, mivel megfosztja a lakcímnnyilvántartást azon képességétől, hogy a valódi helyben lakást igazolni tudja. Ezzel pedig azokról a garanciális szabályokról fosztja meg a választási eljárást, amelyek hiányában nem állítható ki olyan szavazóköri névjegyzék, amely megfelel az Alkotmánybíróság évtizedes gyakorlatából eredő követelménynek,

miszerint a lakóhellyel rendelkező állampolgár és a lakóhelye, illetve a adott földrajzi egység köré csoportosuló, az egyéni jelöltre szavazni jogosult politikai közösség között szorosabb politikai kapcsolatot igazolja, ami az egyéni jelöltre való szavazás leadásának jogát megalapozza. Ennek hiánya pedig a vegyes választási rendszer elvi alapját kezdi ki oly módon, hogy az sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését.

A szorosabb kapcsolat tartalmi követelményétől pedig a vegyes rendszerű választási rendszerben (legalábbis amennyiben ennek egyik része a földrajzi területek köré csoportosuló, helyi közösségek képviselétére épül) nem lehet eltérni, hiszen az a választási rendszert és az abban megjelenő különbségtételt egyrészt önkényessé teszi, amely önmagában is alaptörvény-ellenes, másrészt a jelen beadvánnyal támadott rendelkezéseken keresztül megvalósított megoldás kiiktatja a választási eljárás előfeltételét képező nyilvántartásokból a szorosabb kapcsolatot alátámasztó garanciákat, amely garanciák hiánya az AB gyakorlata alapján egyébként sem egyeztethető össze a jogállamiság követelményével, harmadrészt pedig megfosztja a közösségeket a valódi képviselettől, hiszen jogszerű lehetőséget biztosít arra, hogy az adott közösség képviselője ne az a személy legyen akit a helyi közösség többsége támogat azáltal, hogy választójogot biztosít, a nem valódi lakhatáson alapuló lakcímen keresztül, olyan személyeknek, akik ténylegesen nem tagjai az adott politikai közösségnek. A 2022. január 1-jétől hatályos, jelen beadvánnyal támadott, szabályok alapján a lakcímnilyvántartás nem a szorosabb kapcsolatot fejezi ki, hanem az egyfajta, az adott választókerületben választójogot keletkeztető regisztrációs adatbázissá válik.

Az előzetes regisztráció pedig az 1/2013. (I. 7.) AB határozat alapján is, alaptörvény-ellenes.

Ezek alapján a jelen indítvánnyal támadott rendelkezés sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését azáltal, hogy nem biztosítja a tisztességes eljárás lefolytatásához szükséges tartalmi garanciákat annak okán, hogy felhigítja a lakcímnilyvántartást, így nem állítható ki a magyar állammal, illetve az egyéni választókerületekkel a

helyben lakás által keletkeztetett szorosabb kapcsolaton alapuló, az egyéni jelölre való szavazást megalapozó névjegyzék.

A kifogásolt norma továbbá korlátozza a Magyarországon, illetve annak egyes, meghatározott részein élő (egyéni választókerületi szinten közösséget alkotó) állampolgárok jogát az őket képviselő jelöltek megválasztására, hiszen a választásba nem az adott politikai közösség részét képező személyek is beleszólhatnak, ráadásul ellenőrizhetetlen módon, amely ellentétes az Alaptörvény XXIII. cikk (1) és (7) bekezdéseiben lefektetett választójogot és népszavazáshoz való alapjogokat, amelyek garanciális intézményvédelmi elemeit alaptörvényi szinten a 2. cikk (1) bekezdése adja meg, hiszen annak lényeges tartalma jelenti az, hogy a képviselőnek megválasztott személy valóban az legyen, akit a politikai közösség többsége támogat. Ez a korlátozás pedig mindenféle legitim indok nélkül fosztja meg a (helyi) közösségeket a valódi képviselet lehetőségétől, így a korlátozás az alapjogok korlátozásának mércéit meghatározó I. cikk (3) bekezdésével is ellentétes.

Ennek indokait abban látjuk, hogy az említett alapjogok – a legtöbb alapjoghoz hasonlóan nem korlátozhatatlanok, de a korlátozásuk csak az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerinti feltételek mellett lehetséges, ennek megfelelően az alapvető jogok korlátozása akkor alaptörvényszerű, ha

(a) közvetlen vagy jelentős korlátozás esetén arra törvényben kerül sor {23/2016. (XII. 12.) AB határozat, Indokolás [168]},

(b) az alapjogot korlátozó norma a hatását tekintve kiszámítható és előre látható [31/2007. (V. 30.) AB határozat, ABH 2007, 368, 378.] {az (a)-(b) pontok együttesen jelentik a korlátozás törvényben előírtságának követelményét},

(c) az más alapvető jog vagy alkotmányos érdek, cél védelme érdekében elkerülhetetlenül szükséges {6/2017. (III. 10.) AB határozat, Indokolás [16]},

(d) a korlátozás az adott cél elérésére alkalmas {15/2016. (IX. 21.) AB határozat, Indokolás [53]},

(e) a korlátozás nem önkényes, arra legitim indokból kerül sor {14/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [83]} [a (c)-(e) pontok együttesen jelentik a szükségesség feltételét],

(f) az elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében okozott alapjog-sérelem súlya megfelelő arányban legyenek egymással,

(g) a jogalkotó a korlátozás során az adott cél elérésére alkalmas legenyhébb eszközt alkalmazza,

(h) a korlátozásnak ne érintse az alapjog lényeges tartalmát {a (f)-(h) pontok együttesen jelenik az arányosság feltételét, 17/2015. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [103]-[104]}

Összefoglalva az alapjog-korlátozási tesztet, a jogalkotó nem legitim okból és így értelemszerűen nem a cél elérésre alkalmas legenyhébb eszköz alkalmazásával lépett fel a támadott szabályozás megalkotásakor.

VII. Egyéb nyilatkozatok

Az indítványozók a közérdekből nyilvános adataik, így különösen az indítvány közzétételéhez hozzájárulnak.

Budapest, 2021. december 28.

Tisztelettel:

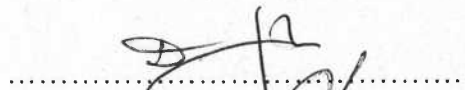
Név

Aláírás

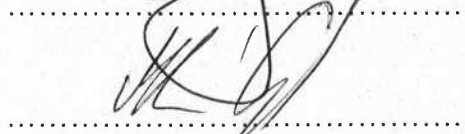
1. DR. ISTVÁN BERZSÁN

2. DR. BUCSINSKY LITA

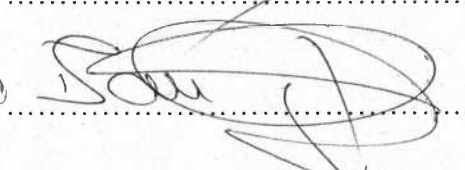
3. Molnár Gyula

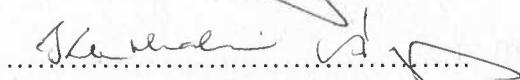
4. DR. HUBERKOVITS LÉNA

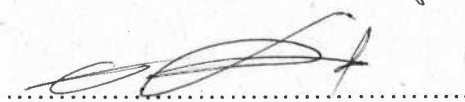
5. DR. GÁBOR BORBÉNYI ILDIKÓ

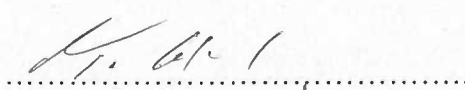
6. KISSHÁLMY ALONCS

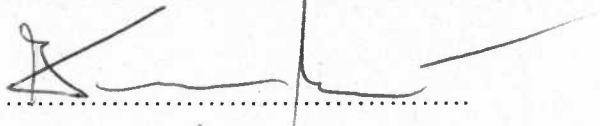
7. DR. GÁBOR LÁSZLÓ

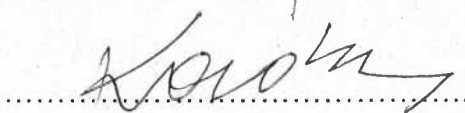
8. DR. VARGA LÁSZLÓ

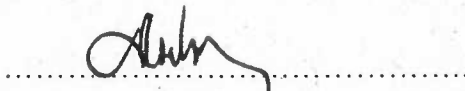
9. DR. HILKÉ ISTVÁN

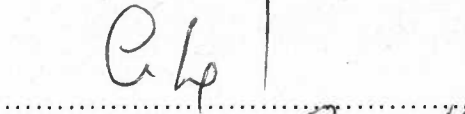
10. LÓRINCZ LÁSZLÓ

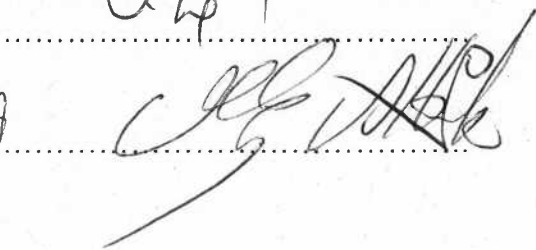
11. HIRSEKÉNY DESSŐ

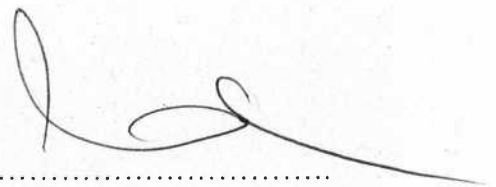
12. SZABÓ SÁNDOR

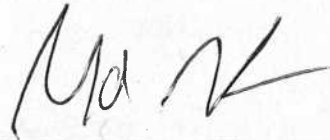
13. MESTERHÁZY ATTILA

14. TSTM CARRA

15. MOLNAR 250LT

16.

17.

18.

19.

20.

21.

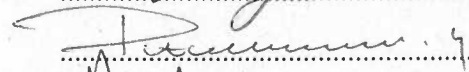
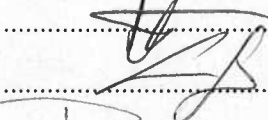
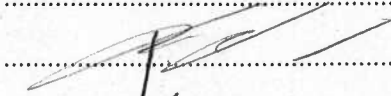
22.

NÉV

Aláírás

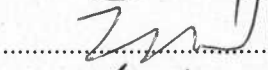
1. BALCZÓ ZOLTÁN (FOBBIK)
2. DR. LUKÁCS LÁSZLO GYÖRGY
3. KULIKOVICS TIBOR
4. CSÁNTI TAMA'S
5. POTOSKA'NEI KÖRÖSI ANITA
6. LIG LAJOS
7. DUDAS ROBERT
8. Z. KALPAT DANIEL
9. ANDER BALAZS
10. HAGYAR ZOLTÁN
11. DR. STEINMETZ ADAM
12. KALLÓ GERGELY
13. JAKO LÉTER
14. SZILÁGYI GYÖRGY
15. DR. BRUNGER KOLOMAN
16. STUMMER JÁNCS
17.

Balczó Zoltán

Potoska'nei Körösi Anita

Lig Lajos

Z. Kalpat Daniel

Ander Balázs

Kalló Gergely

Jako Léter

Szilágyi György

Dr. Brunger Koloman

Stummer János

Név

Aláírás

1. DR SZÉL BERNADETT

2. DR HADHAZSÁK ALKOS

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

The image shows two handwritten signatures in black ink. The first signature, corresponding to Dr. Szél Bernadett, is a stylized, cursive script. The second signature, corresponding to Dr. Hadházy Alkos, is more complex and expressive, featuring large loops and a long, sweeping tail that extends downwards and to the right.

Név

Aláírás

1. IR. VADAI ÁGNES

.....

2. OZÁK LAYZ

.....

3. JARÉN KÁLMÁN

.....

4. DR. DÓR ÁGNES

.....

5. ÁRAT GYULA

.....

6. HOJDU LÓRÁNT

.....

7.

.....

8.

.....

9.

.....

10.

.....

11.

.....

12.

.....

13.

.....

név

Aláírás

1. DR. KERESZTES LÁSZLÓ JÓKÁNT

2. CSÁRDI ANTAL

3. HOHN KRISTINA

4. SCHMUCK ERZSÉBET

5. DEMETER MÁRTA

6. UNGÁR PÉTER

7.

8.

9.

10.

11.

12.

13.

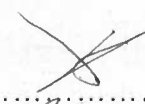
14.

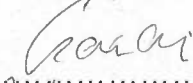
15.

16.

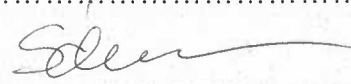
17.

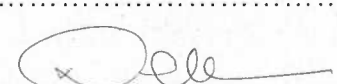
18.

Név

Aláírás

1. SZABÓ Tímea

82

2. BURÁNY SÁNDOR

Burány

3. DR. MELLÁR TAMÁS

Mellár

4. KOCSIS-CAKÉ OLIVIA

Kocsis

5. TORDAI BENCE

Tordai

6.

7.

8.

9.

10.

11.

